

Anotace

Špitál sv. Ducha v Krnově ve 14.–16. století v kontextu středověkého špitálnictví ve střední Evropě

Práce je zaměřena na špitál sv. Ducha v Krnově ve 14.-16. století a jeho zařazení do kontextu středověkého špitálnictví ve střední Evropě. Vychází z proseminárních a seminárních prací zaměřených na středověké špitálnictví a významově navazuje na bakalářskou práci autorky Špitál sv. Alžběty ve Wrocławu v širším kontextu středověkého špitálnictví ve střední Evropě. Špitál sv. Ducha však vznikl oproti špitálu sv. Alžběty v pozdějším období, proto je diplomová práce zaměřena spíše na špitály vznikající ve vrcholném středověku, které si svůj hlavní rozvoj zažily během pozdního středověku. Ve druhé kapitole se práce bude věnovat rozboru sídelní topografie tohoto centra v rámci středověkého Krnova. V kapitolách 3.–6. bude autorka postupovat výjimečně z větší části na základě moderní a novodobé literatury, vzhledem buď k absenci literatury starší a nebo její nespolehlivosti. Středověká část špitálu sv. Ducha dnes existuje jen v základech a zbytecích zdiva, během 18. století byl špitál s kostelem přestavěn – barokně (kostel) a později klasicistně (špitál) a v této fázi se dochovaly budovy dodnes. Proto budou klíčovým zdrojem pro tyto kapitoly také archivní dokumenty a archeologické a stavebně–historické zprávy.

Ve 3. kapitole se autorka pokouší o co nejúplnější heuristiku a interdisciplinární rozbor primární literatury týkající se krnovského špitálu. Ta vzniká spíše až ve 20. století, kdy se obnovil zájem o špitál. Další 4. kapitola se věnuje vzniku a architektonickému vývoji špitálu. Ten je zcela zásadní, protože prameny týkající se majetkově správního vývoje špitálu jsou ve velmi fragmentálním stavu. Nedochovaná středověká část špitálu je ale velmi dobře archeologicky a stavebně historicky prozkoumána, proto se jedná o jednu z nejzásadnějších kapitol. V kapitole 5 pak dojde na rozbor majetkově správního vývoje, skrze tři podkapitoly z nichž dvě se věnují řádům, spravujícím špitál. Ohledně prvního z nich – řádu německých rytířů se dodnes vedou diskuze, zda tento řád špitál opravdu spravoval. Bádání je zde stále otevřené. Autorka se rozhodla správu tímto řádem do práce zařadit a v podkapitole 5.2. bude tato problematika dále rozebrána. Podkapitola 5.3. se potom dále bude věnovat správě minority. V obou těchto podkapitolách se nachází stručný přehled o každém z těchto řádů, vzhled k rozsahu práce je omezen na minimum nutné pro pochopení fungování špitálu. Práce je primárně zaměřená na špitál a kostel sv. Ducha, a proto se informace týkající se samotných řádů – řádu německých rytířů a minoritů zakládají jen na poznacích nejnovější a nejzákladnější literatury.

V následující krátké 6. kapitole se autorka rozhodla krátce věnovat současnému stavu špitálu, protože špitál dodnes funguje jako varhanní koncertní síň a je všemožně využíván. Budova zkrátka žije, je o ni pečováno, což autorka považuje za důležité, a tak se významu a funkci této budovy v současnosti bude krátce věnovat. Špitál i s kostelem je dnes také veden jako kulturní památka, samozřejmě v jeho dochované podobě, která je výsledkem barokních a klasicistních přestaveb.

V závěrečné kapitole se pak autorka věnuje zařazení špitálu sv. Ducha do kontextu středověkého špitálnictví ve střední Evropě. Tedy jak si malý krnovský špitál stojí v porovnání s nejzásadnějšími dochovanými evropskými špitály a zároveň se pokusí dát špitál sv. Ducha do kontextu s jinými evropskými menšími špitály podobného typu.

Klíčová slova

14.–16. století, Krnov, Slezsko, špitálnictví, středověk, archeologie, stavební historie, minorité, řád německých rytířů, sv. Duch, špitál, kulturní památka